

הספק אם יש שהייה בטימא עצמו במזיד נשאר בתיקו
רב אשי הסתפק, מה הדין בטימא עצמו במזיד²⁹⁶, האם קיבלנו בגמרא שצריכים שהייה כשנטמא באונס²⁹⁷, אם שהה אבל לא קיבלנו שהייה במזיד, וחייב על טומאה במזיד אפילו בלא שהייה. או שקיבלנו שצריכים שהייה, בין כשנטמא באונס ובין כשנטמא במזיד, ונשארה הגמרא בתיקו.

הספק אם יש שהייה למלקות בנוזר
עוד הסתפק רב אשי, מה הדין בנוזר שנטמא באונס בתוך בית הקברות, שלא נתחייב בכניסתו²⁹⁸, האם צריכים שהייה למלקות או לא²⁹⁹. האם למדנו שצריכים שהייה בטומאת עזרה ששייכת בה השתחואה, אבל לא קיבלנו בגמרא שצריכים שהייה בנוזר שנטמא בטומאת מת שלא שייכת בה השתחואה. או שקיבלנו בגמרא שיש שהייה באונס בין בפנים ובין בחוץ³⁰⁰, ונשארה הגמרא בתיקו.

בא לו בקצרה אפי' עקב בצד אגודל
אמר רבא, מה שאמרו במשנה שאם הטמא הלך בקצרה, הוא פטור הוא אפילו הלך עקב בצד גודל, ואפילו כל היום כולו. ורבא הסתפק, האם השהיות בין ההליכה באופן של עקב בצד אגודל מצטרפות לשיעור המחייב?

296 צריך לומר שבשעה שטימא עצמו לא ידע שהיה במקדש, שאם ידע וטימא עצמו במזיד אפי' שכח אח"כ אינו חייב קרבן הרי לא שב מידעתו. ואם הספק הוא למלקות צ"ל שלא התרו בו אלא לאחר שטימא עצמו. שאם התרו בו קודם לא צריך שהייה כמו שפי' תוס' לעל. תוס'.

297 ואם תמצ' לומר צריך שהייה למלקות בטומאת אונס ושהיית מזיד, האם טומאת מזיד צריכה שהייה או לא. רש"י.

298 כגון שנכנס לבית הקברות בשידה תיבה ומגדל, ובא חבירו ופרע עליו את מעזיבת גג האהל, ונטמא באויר בית הקברות, והתרו בו "צא" ולא יצא, ומיהו לא שהה כדי השתחואה. רש"י.

299 קרבן לא שייך כאן כלל, שאין כרת בנוזר שנטמא, וקרבן נזיר טמא לא בא על עון טומאה, אלא שתחול עליו נזירות טהרה, כשאר מחוסרי כפרה. רש"י.

300 תוס' שואלים ממה שא' בפ' ג' מינין בנוזר שהיה מת מונח על כתיפו והושיטו לו מת אחר ונגע בו יכול יהא חייב ת"ל ולא יחלל במי שאינו מחולל יצא זה שמחולל ועומד. והק' ממה ששנינו במשנה היה מטמא ואמרו לו אל תטמא אל תטמא חייב על כל אחת ואחת. ותירצו כאן בחיבורין כאן שלא בחיבורין. ומשמע כל זמן שלא פירש מן המת אינו חייב במה שהושיטו לו מת אחר משום שאין מוסיף טומאה על טומאה. וכל זמן שמונחת טומאה על כתיפו מי שנוגע בו טמא טומאת ז' ולא חייב אלא שלא בחיבורין שכבר פירש מן הראשון. שמי שהיה נוגע בו לא היה טמא אלא טומאת ערב. וכשחזר ונוגע בו חייב שהוסיף טומאה בנגיעה. ולמה כאן ילקה על ההשהיה כל זמן שלא פירש. וי"ל שמה שפטר אותו כשהושיטו לו מת אחר הוא בשלא הספיק להשליך מת הראשון מעליו, ולכן אינו מוסיף טומאה. אבל כאן הוא מוסיף טומאה שבכל שעה הוא מוזהר לפרוש מן הקבר. ור"ת מפ' שמדובר כאן בשנטמא סמוך לחשיכה, שגם בלא שפירש מוסיף לו יום אחד ע"י ההשהיה. ונראה שהיה דגויר שמחלק בין בחיבורין בין שלא בחיבורין הוא כמ"ד במסכת שמחות שאפי' באותו יום שנטמא אינו יכול לחזור ולטמא, שמוסיף טומאה בחיבורין. אבל לא לפי מי שמתיר שם להטמא באותו יום עצמו שאינו נח' תוספת טומאה כיון שאינו מוסיף ימים. תוס'.

ושואלת הגמרא, שנפשוט את הספק של רבא מדבריו שאמר אפילו כל היום כולו? עונה הגמרא, אפשר לומר ששם רבא מדבר כשלא שהה בלא הילוך כלל.

שאל אביי את רבה, מה הדין אם יצא בדרך ארוכה לא נתנה להדחות
הארוכה ורץ ולא שהה ביציאתו אלא כשיעור דרך קצרה בהילוך בינוני. האם קיבלו בגמרא את שיעור ארוכה לחיוב, וכשבא בארוכה בשיעור קצרה פטור. או שקיבלו בדוקא שיצא בארוכה חייב בקצרה פטור? אמר לו, לא התירו ביוצא בארוכה אפילו במרוצה.

טמא ששימש חייב מיתה כשלא
שהה והפך צנורא
הקשה עליו רבי זירא, אם גם בריצה לא התירו, איך מדובר במה ששנינו שכהן טמא ששימש במיתה בידי שמים. אם הוא נטמא בחוץ ונכנס הוא חייב כרת בכניסתו! אם לא שהה כדי השתחויה, איזו עבודה קטנה אפשר לעשות בפחות מכדי שהיית השתחואה? אם הוא שהה הוא בר כרת³⁰¹? אם נאמר שבכל השיעורים במשנה קיבלו בהלכה שיעור לחיוב, בין בשהייה בין ביציאה בארוכה. בשיעור שהייה ביציאת קצרה, או שיעור יציאת ארוכה בלא שהייה. אפשרית שהייה בלא חיוב כרת כשאחרי שהכהן שנטמא בעזרה עשה עבודה ושהה שיעור קצרה יצא בקצרה במרוצה. אבל אם קיבלו דוקא, שאם שהה כדי השתחויה חייב, ואפילו יצא לו בקצרה במרוצה איך אפשר שיהיה חייב על ששימש בטומאה ולא יהיה חייב כרת? אמר לו אביי, מהי הקושיה, שייך עבודה בלא שהייה במקרה שנטמא ויצא בקצרה, ובדרך יציאתו אחז בידו מזלג והפך אחד האיברים שעל המערכה. כמה שרוב הונא אמר שזר שהפך בצינורא חייב מיתה. שואלת הגמרא, כיצד מדובר, אם ללא הפיכתו אותם האיברים לא היו מתעכלים באש, הדבר פשוט שהיא עבודה וחייב. ואם גם ללא הפיכתו היו מתעכלים, מה הוא עשה, ומדוע חייב? עונה הגמרא, מדובר שאם לא היה הופך בהם היו מתעכלים בשתי שעות, ועכשיו הם מתעכלים בשעה אחת, והזר שהפך חייב מפני שכל קירוב עבודה היא עבודה.

301 ר"ת הק' אפ' שהוא בר כרת הרי יש נפק"מ שהרי קיימא לן שחייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן, ונשארה עליו מיתה. ועוד נפקא מינה כגון שהזיד בשימוש טומאה ושגג בטומאת מקדש. תוס'.

בא בבית המנוגע דרך אחוריו חוץ
מחוטמו טהור

אמר רבי אושעיא, רציתי לומר דבר ואני
מפחד מחברי, שלומדים מהכתוב בבית

המנוגע: "וְהָבָא אֶל הַבֵּית כָּל יְמֵי הַסְּגִיר אֹתוֹ יִטָּמָא עַד הָעָרֶב" דרך
ביאה אסרה תורה³⁰². ומכאן שהנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו ואפילו
נכנס כולו, חוץ מחוטמו, שבולט משאר הגוף טהור³⁰³, מפני שהתורה
אסרה רק דרך ביאה. ואני מפחד מחברי, מפני שיאמרו שאם כן אפילו
נכנס כולו לא יטמא. אמר רבא, הנכנס דרך אחוריו טמא אפילו שאינו
דרך ביאה, מפני שאינו גרוע מכלים שבבית. שלומדים מהכתוב: "וְלֹא
יִטָּמָא כָּל אֲשֶׁר בַּבֵּית" שהכלים שבבית המנוגע טמאים אפילו שהיו בו
מתחלתו, ולא קוראים בהם "וְהָבָא אֶל הַבֵּית".

אין אוכלים בגגים ק"ק וטמא שנכנס וכן שנינו בברייתא, גגין הללו אין אוכלין
דרך גגים פטור
שם קדשי קדשים, הנאכלים לפנים מן
הקלעים³⁰⁴. ואין שוחטין שם קדשים קלים, שגגין ועליות לא נתקדשו,
אלא הרצפה והאוויר עד הגג³⁰⁵. וטמא שנכנס דרך גגין להיכל פטור,
שנאמר: "וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא" דרך ביאה אסרה תורה³⁰⁶.

למדנו במשנה שזו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה. הגמרא
שואלת, היכן שנו שאין חייבים על עשה שבמקדש? עונה הגמרא, התנא
מדבר על מה ששנינו במסכת הוריות שבית דין אינם חייבים בהוראתם
על הוראת טומאת מקדש וקדשיו, בין שהוא של עשה של "וישלחו"
כשנטמא בעזרה, ובין שהוא של לא תעשה של "אל המקדש לא תבא",

302 דרך ביאה אסרה תורה – אע"ג דאמר בפ"ק דחולין (דף י': ושם) דיציאה דרך אחוריו שמה יציאה דקאמר כ"ג
ביוה"כ יוכיח דכתיב ביה יציאה ותנן יצא ובא לו דרך כניסתו היינו משום דדרך לצאת כן כתלמיד הנפטר מרבו
כדמפרש בפ' הוציאו לו (יומא נג.). תוס'.

303 אם נכנס דרך פניו טמא משנכנס רובו אבל לא במיעוט. שר' אושעיא סובר במסכת זבחים שביאה במקצת
לא שמה ביאה אפי' בטמא שנכנס למקדש. ועוד שאפי' עולא שאמר שמה ביאה הוא דוקא במקדש משום שכתוב
"בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא" מה נגיעה במקצת שמה נגיעה אף ביאה במקצת שמה ביאה. אבל בבית
המנוגע הוא מודה שלא שמה ביאה. אבל כשנכנס רובו הוא טמא שרובו ככולו, ותימה שגם דרך אחוריו כשנכנס
רובו יהא טמא מטעם שרובו ככולו, ומשנכנס כולו הוא טמא כמו כלים שבבית. וי"ל שאם כן לא היה חילוק בין
דרך ביאה לדרך אחוריו ולמה כתוב "והבא אל הבית" שמשמע דרך ביאה. תוס'.

304 אין אוכלים שם קדשי קדשים אפילו אם יש נקב לראות שם דרך פתח עזרה. תוס'.
305 וה"ה שאין אוכלים שם קדשים קלים שגגים ועליות לא נתקדשו כמו שא' בפרק כיצד צולין. והתנא נקט
שחיטה משום שלא שייכת אכילה בעזרה בקדשים קלים. תוס'.

306 תוס' שואלים למה טמא שנכנס דרך גגים להיכל פטור, הרי הוא חייב משום גג ההיכל שנתקדש. שהרי
העליות של היכלהתקדשו ומסתבר שאם העליות התקדשו גם הגגים התקדשו. וצ"ל שאע"פ שהעליות נתקדשו
הגג לא נתקדש. שלומדים שהעליה נתקדש מהכתוב בדוד ושם לא כתוב אלא עליות. תוס'.

כשנטמא בחוץ ונכנס³⁰⁷. ואין מביאים אשם תלוי על עשה ולא תעשה שבמקדש. אבל חייבים על עשה ועל לא תעשה שבנדה³⁰⁸, ומביאים אשם תלוי על עשה ולא תעשה שבנדה³⁰⁹. והתנא במשנתנו אומר זו ששנויה שם היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבים עליה. ואיזו היא מצות עשה שבנדה שחייבים עליה?, היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב, מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו.

307 ושם מפ' שאין חייבים משום שאין מביאים פר בהוראה אלא על העלם דבר ששגגתו חטאת קבועה ליחיד, אבל על טומאת מקדש קרבן מביאים קרבן עולה ויורד. רש"י.

308 נקט נדה משום שבה יש עשה כמו במי שנטמא בעזרה באונס שהוא מוזהר לצאת, כגון שהיה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי. רש"י.

309 אבל חייבים על עשה ועל לא תעשה שבנדה ואע"ג שא"ר במכות שצריכים שיהיה דומה לע"ז שתורה א' אל תעשה ואם עשה חייב יצאו פסח ומילה. העשה של נדה הוא אל תעשה, לא תפרוש בהנאה מרובה. תוס'.